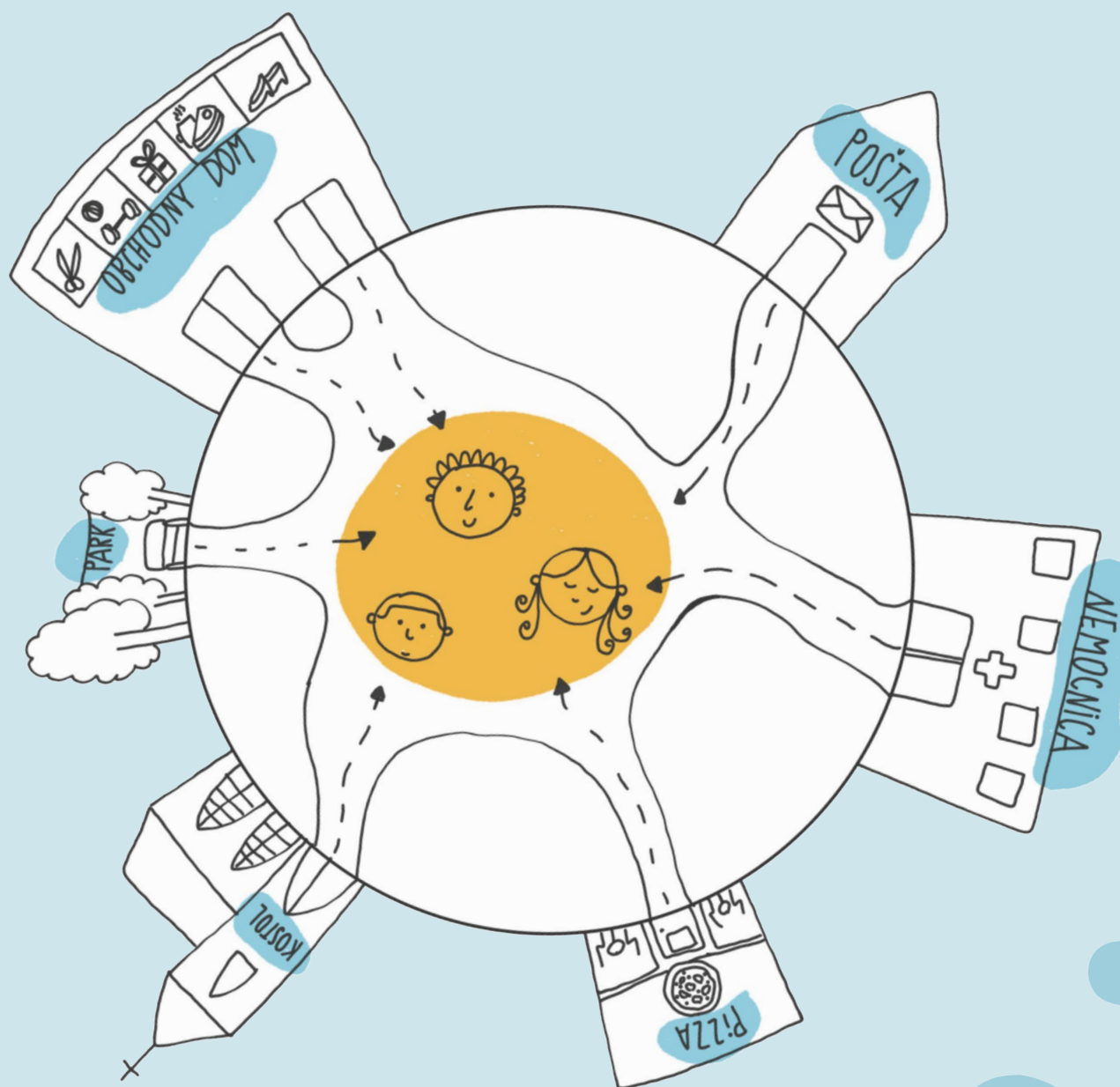

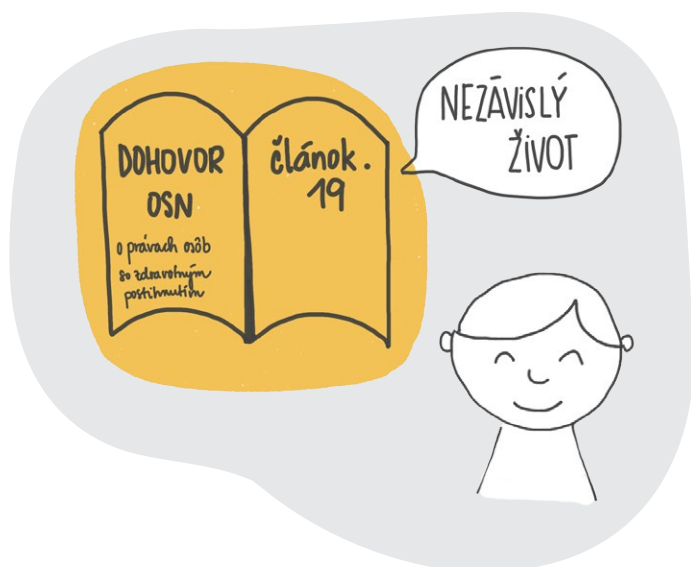
Komentár k článku 19:
Dohovoru o právach osôb
so zdravotným postihnutím

Čo znamená ŽIŤ NEZÁVISLE a byť začlenený do komunity

Komentár k článku 19:

Čo znamená ŽIŤ NEZÁVISLE a byť začlenený do komunity

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím hovorí aj o nezávislom živote. Najmä v článku 19.

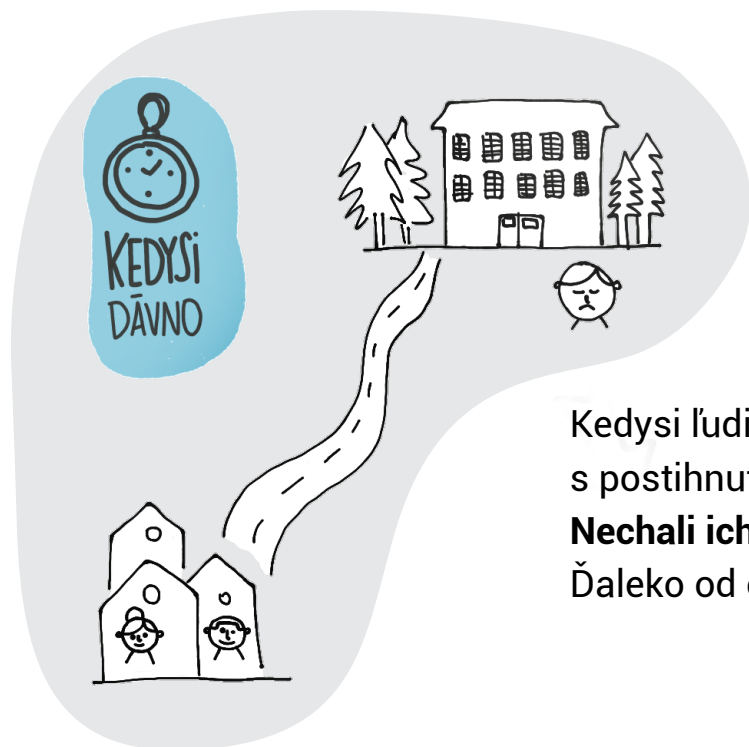

Veľa štátov však nerozumelo, čo to presne znamená. Nevedeli, čo majú robiť.

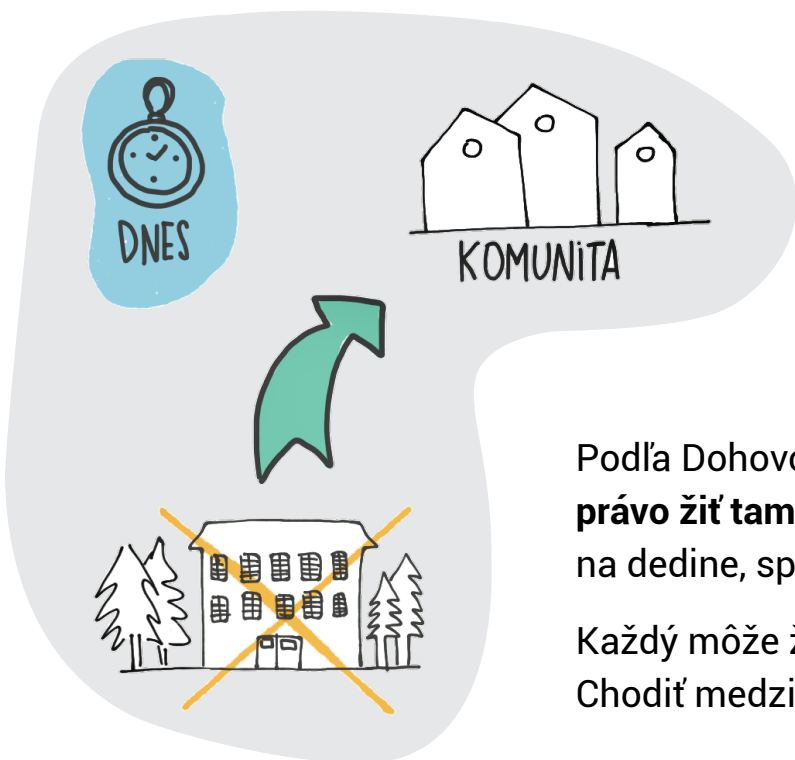
Preto odborníci napísali tento **komentár**. Poslali ho všetkým krajinám a vládam.

Rozumieť mu chceme aj my. **Chceme vedieť, na čo máme právo.**

ÚVOD

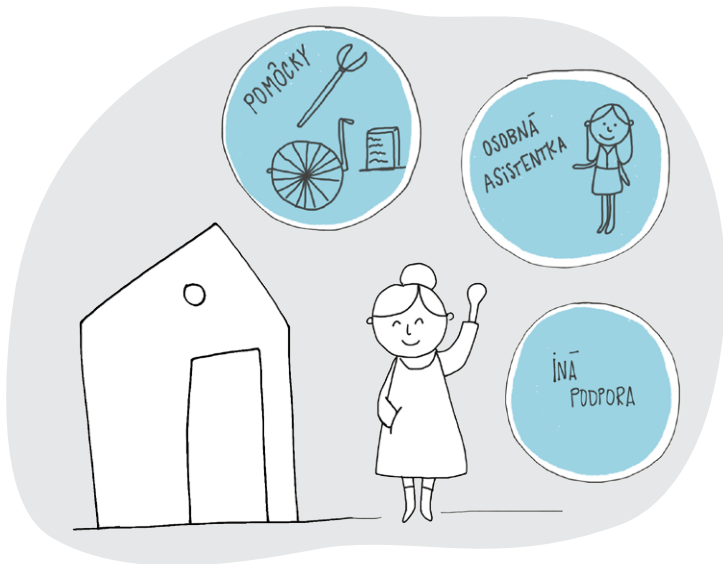

Kedysi ľudia neverili, že ľudia s postihnutím vedia žiť samostatne.
Nechali ich žiť v inštitúciách.
Ďaleko od ostatných ľudí.

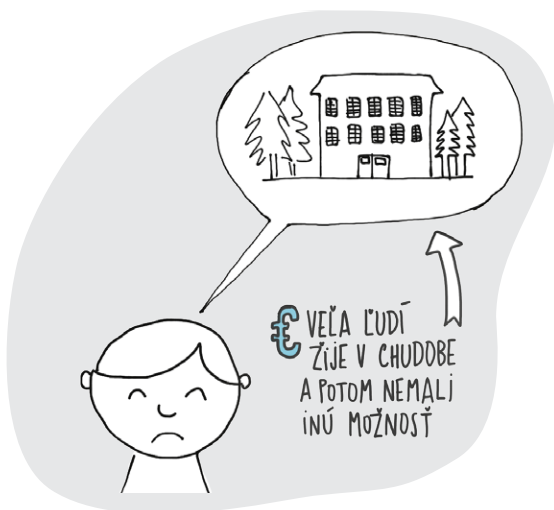

Podľa Dohovoru majú všetci
právo žiť tam, kde chcú. V meste,
na dedine, spolu s rodinou.

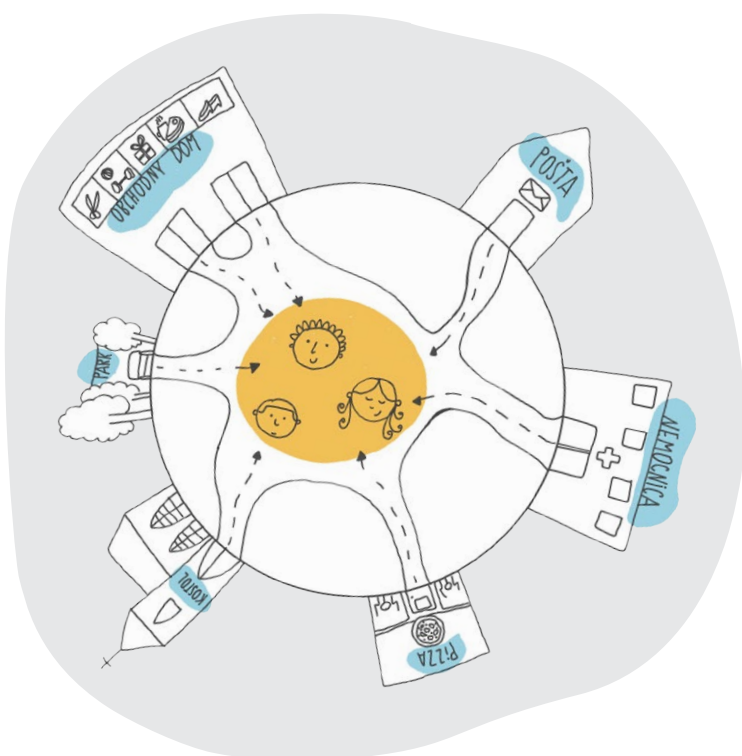
Každý môže žiť nezávisle.
Chodiť medzi ostatných ľudí.

Niekedy na to potrebuje osobného asistenta alebo inú podporu.

Veľa ľudí s postihnutím žije v chudobe. **A tak nemajú inú možnosť, iba žiť v inštitúciách.** Tam im niekedy aj ubližujú.

Aby sa to viac nestávalo, máme **Dohovor**. Hovorí sa v ňom o našich právach. **V článku 19** sa hovoria 2 veci:

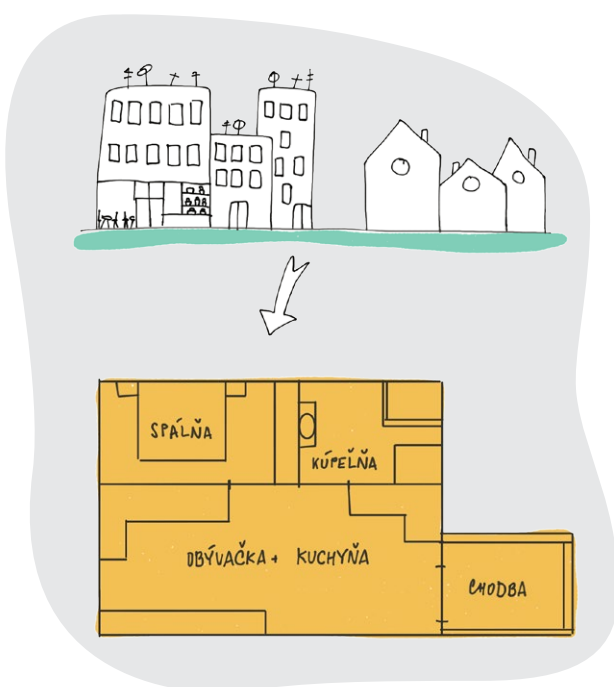
1. Každý má právo žiť nezávislý život.
2. Každý má právo žiť spolu s ostatnými ľuďmi.

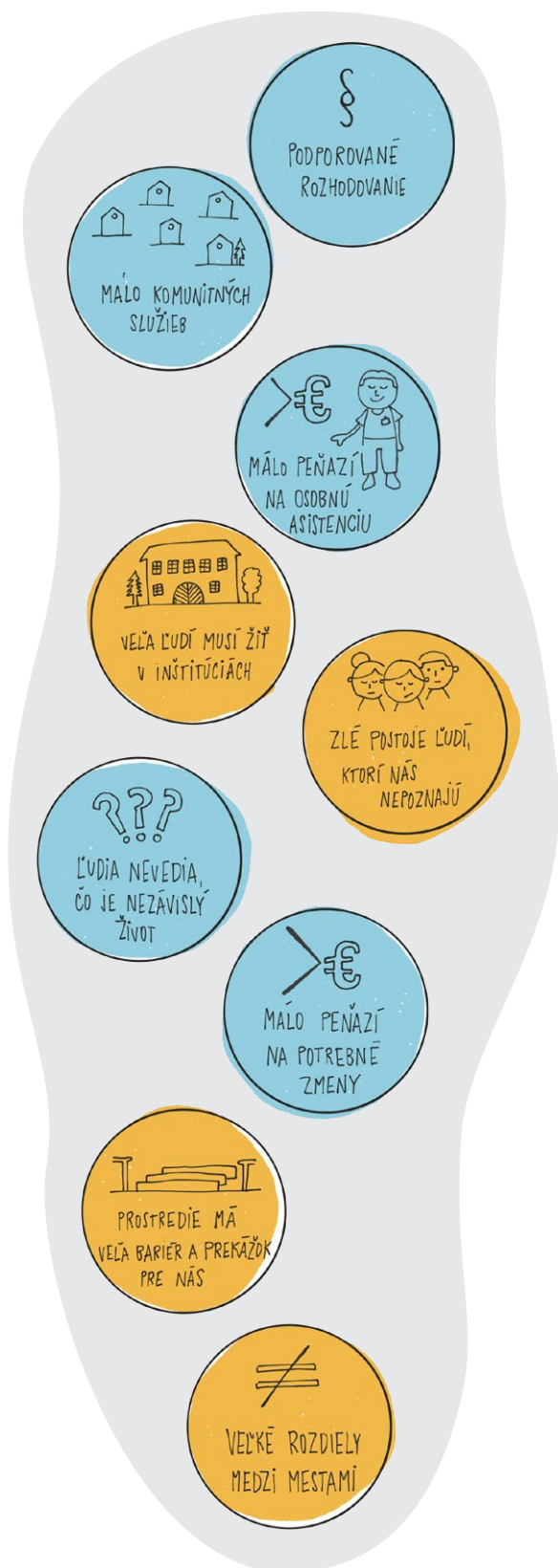
Na svete je veľa rôznych ľudí a krajín. **Všetci majú tie isté práva.** Môžu byť starí, mladí, muži, ženy, Slováci, Maďari alebo Afričania.

Deti majú bývať so svojimi rodičmi. Niekedy im treba pomôcť. **Deti majú žiť v rodine a nie v inštitúcii.**

Mestá majú mať bývanie aj pre ľudí so zdravotným postihnutím. **Tieto byty musia byť bezbariérové a lacné.**

Niektoré veci sa u nás už zlepšujú.

Stále je však veľa **prekážok**:

Naše súdy ešte nepoznajú **podporované rozhodovanie**.

Máme **málo služieb v komunite**, kde môže prísť aj človek so zdravotným postihnutím.

Je málo peňazí na **osobnú asistenciu**.

Veľa ľudí musí žiť **v inštitúciách** a tie sa nezatvárajú.

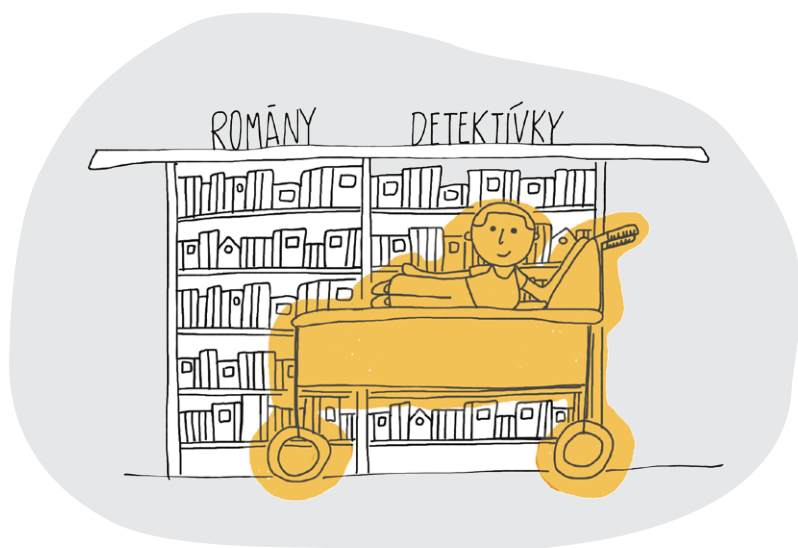
Ak nás ľudia nepoznajú, môžu sa k nám **zle správať**.

Ľudia **nevedia**, čo to znamená, žiť nezávislý život.

Doprava, nemocnice, školy bývanie, obchody, kiná a iné domy sú plné prekážok pre ľudí so zdravotným postihnutím.

Málo peňazí ide na potrebné zmeny.

Sú veľké rozdiely medzi mestami a krajinami.

Nezávislý život je pre všetkých. **Aj** pre tých, ktorí potrebujú **veľa podpory**.

Čo je to nezávislý život?

Môžem **sám rozhodovať** o svojom živote.

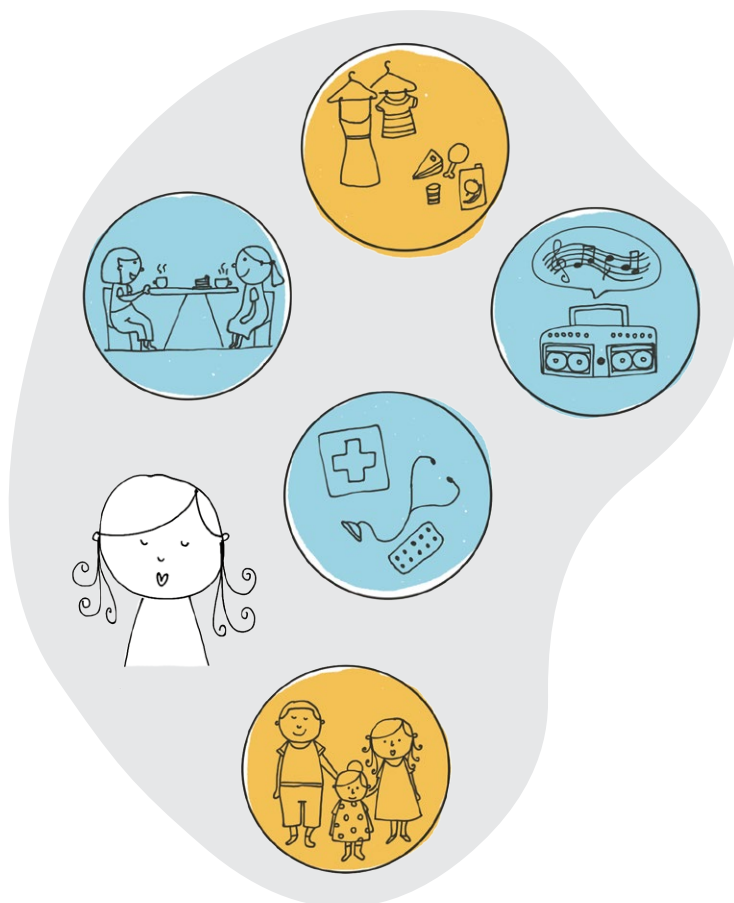
Môžem **cestovať** v autobusoch a vlakoch.

Dostanem **zrozumiteľné** informácie.

Môžem mať **osobného asistenta**.

Môžem normálne **bývať**.

Môžem mať **prácu**.

Môžem mať priateľov
a kamarátov.

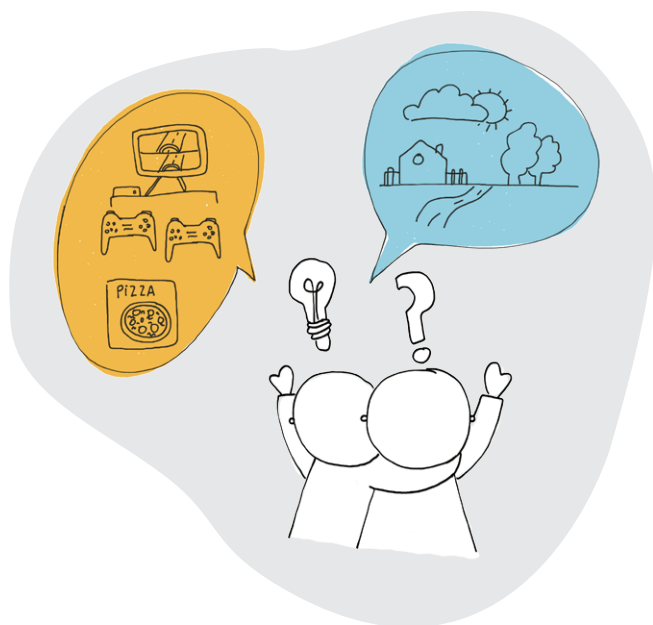
Môžem mať vhodné **oblečenie**
a jedlo.

Môžem mať dobrého **lekára**
a ošetrovanie.

Môžem mať **manžela alebo**
manželku a deti.

Môžem sa **rozhodovať**, kam
pôjdem, kedy budem spať,
čo budem jesť.

Môžem počúvať hudbu,
aká sa mi páči.

Keď mám tieto veci, žijem
nezávislý život.

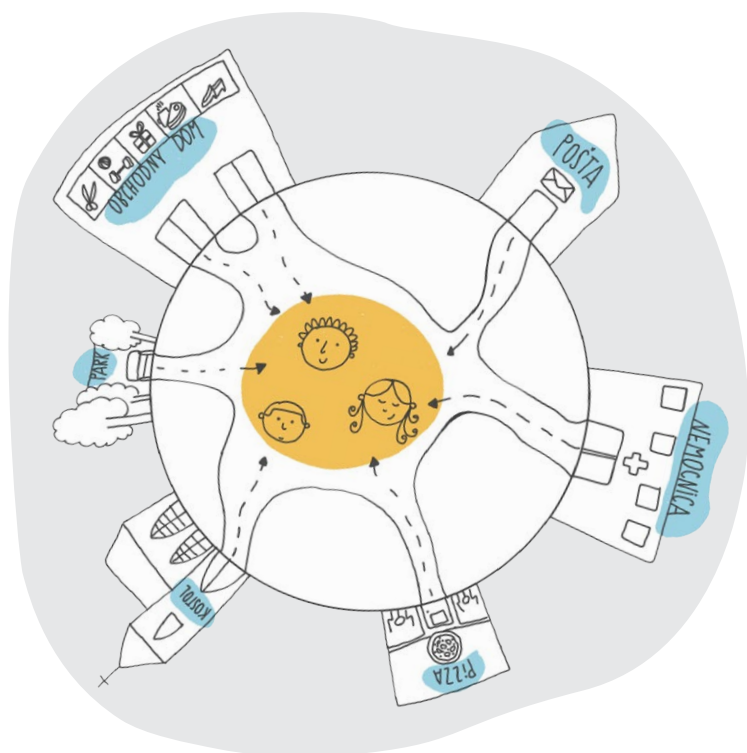
Nezávislý život neznamená,
že som na všetko sám.

Znamená to, že si môžem
vybrať.

Čo znamená začlenenie do komunity?

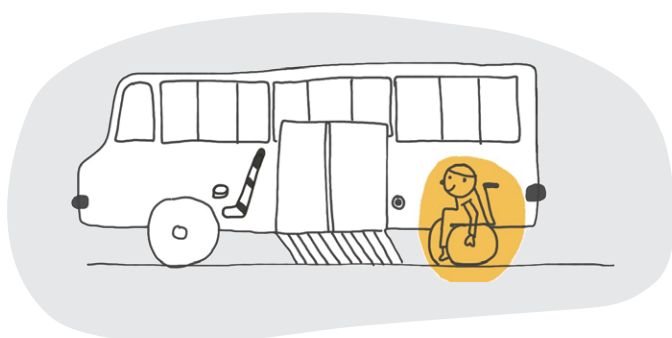
Znamená to, že niekam patrím.

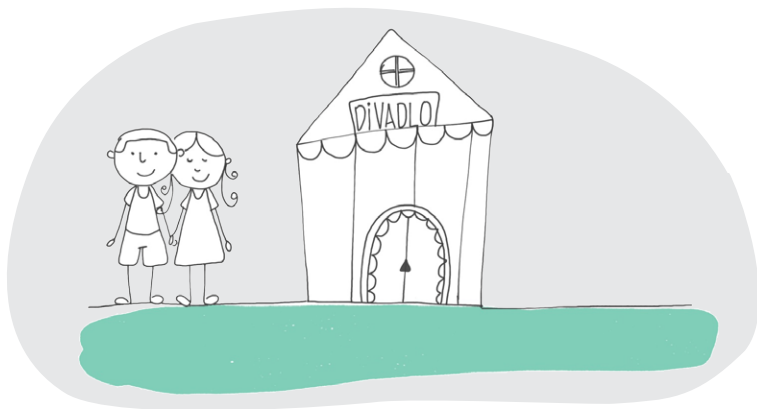
Som súčasťou komunity a mám kamarátov.

Môžem ísť všade tam, kam ostatní ľudia.

Chodím nakupovať do obchodu.

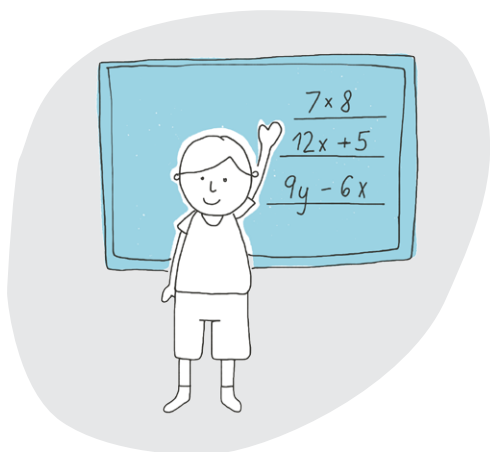

Cestujem autobusmi a vlakmi.

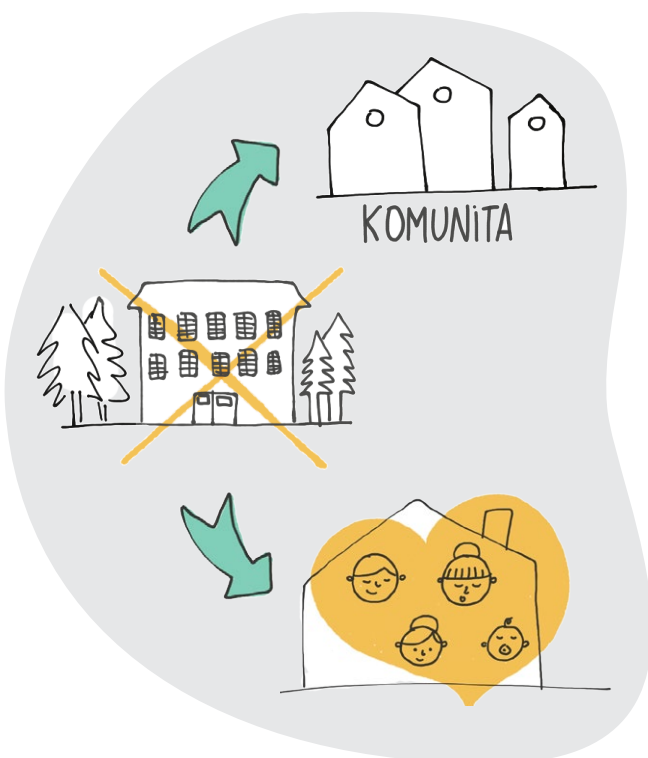
Chodím na **koncerty**,
do divadla alebo **kina**.

Chodím sa pozrieť na
šport, napríklad futbal
alebo hokej.

Chodím **do školy** alebo
do práce.

Nezávislý spôsob bývania

Nezávislý život sa **nedá žiť**
v inštitúcii.

Preto inštitúcie nie sú
dobré.

Pre malé deti sú
nebezpečné, potrebujú
rodinu.

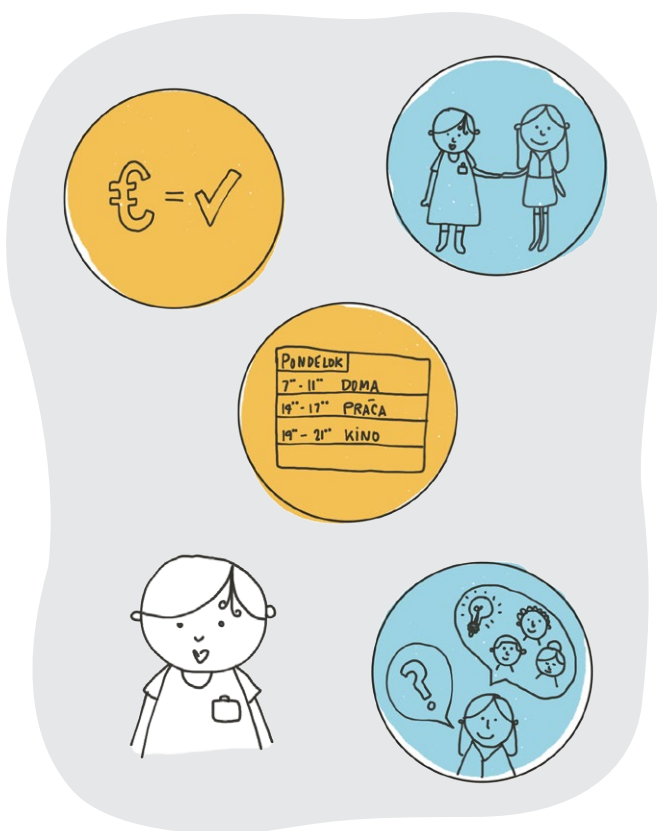
Inštitúcie treba zavrieť.

Osobná asistencia

Osobná asistencia je **podpora, ktorú si určuje sám človek.**

Pomáha mu žiť nezávisle.

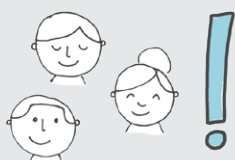
Osobná asistencia dobre funguje, keď platia tieto 4 veci:

1. Dostanem od štátu **dost peňazí**, aby som si mohol zaplatiť služby a podporu, ktoré potrebujem.
2. Sám rozhodnem kto, **ako a kedy** mi bude pomáhať.
3. Osobného asistenta si **vyberiem sám**. Sme kamaráti.
4. Sám si vyberám, aké služby chcem. Ak **potrebujem poradiť**, mám kamarátov alebo rodinu.

Ak niekto nevie rozprávať, nevadí. Aj **bez slov sa dá zistiť, ktoré veci sa mu páčia**, a ktoré chce robiť.

Čo má urobiť Slovensko, aby sme mohli žiť nezávislý život

Odborníci radia všetkým štátom, aj Slovensku, aby robili toto:

Zrušili zákony, kvôli ktorým si človek so zdravotným postihnutím nemôže vybrať, kde, s kým a ako chce žiť.

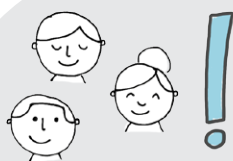
Zaviedli **nové zákony**, aby obce a mestá boli pre všetkých bez prekážok.

Chránili ľudí so zdravotným postihnutím **pred chudobou**.

Urobili také pravidlá, aby všetky verejné **priestory boli dostupné** pre všetkých a kontrolovať ich.

Zabezpečili všetkým **práva**, aby žili nezávisle v komunite.

Informovali ľudí so zdravotným postihnutím o ich právach tak, aby tomu rozumeli. Naučili ich **presadzovať svoje práva**.

Zavreli inštitúcie, kde ľudia žili oddelene od ostatných a podporovali služby v komunite.

Menili **postoje** iných k ľuďom so zdravotným postihnutím.

Zabezpečili, aby ľudia so zdravotným postihnutím mohli povedať, **aké služby potrebujú**.

Prijali zákony a našli financie na lacné **bývanie a dopravu**. Ak by sa tieto zákony nedodržovali, nech vinník dostane pokutu.

Dávali peniaze na **služby pre všetkých** ľudí so zdravotným postihnutím. Napríklad osobnú asistenciu, sprievodcov, alebo tlmočníkov.

Navrhli verejnú súťaž na **podporné služby** pre ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí žijú v komunite.

Kontrolovali plány inštitúcií, ako sa chcú zmeniť na služby v komunite.

Stále **spolupracovali** s ľuďmi, ktorých sa to týka.

soc̣a

ISBN: 978-80-89851-12-6

Preklad článku 19 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím: Lucia Cangárová
Easy Read zostavili: Soňa Holúbková a Mária Machajdíková
Ilustrácie: Lucia Cangárová